

ייפוי כוח מתמשך: בשביל השקט הנפשי

החוק מאפשר לכם לשלוט ולקבוע מראש ובפרוטרוט כיצד

ייראו חייכם בעת צרה

מאת: עו"ד דב קיבלוביץ | 04.07.19

לפני כשנה (באפריל 2017) נכנס לתוקף תיקון חשוב לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, בנושא "ייפוי כוח מתמשך". מדובר בכלי משפטי חדשני וגמיש, המאפשר לכל אדם בגיר צלול וכשיר - להחליט בענייניו; ולקבוע בייפוי הכוח לפרטי פרטים, כיצד (ועל ידי מי) יטופלו ענייניו וייראו חיו בעתיד, אם חס וחלילה ייקלע למצב בעייתי (מצב במסגרתו לא יוכל ולא יהיה כשיר להתנהל, להחליט ולטפל בעצמו בענייניו). במאמר זה נעסוק בחידושים וביתרונות של הכלי המשפטי החדשני, ייפוי כוח מתמשך.

ייפוי כוח מאפשר לפעול מטעמו של המייפה בנושאים, עניינים ומצבים מסוימים (שהדין מאפשר לייפות את כוחו של אדם אחר בנוגע אליהם)

מהו ייפוי כוח?

למעשה, מדובר בכלי משפטי: כתב שליחות והסמכה מטעמו של אדם אחד ("מייפה הכוח") לרעהו ("מיופה הכוח"). ייפוי הכוח נכתב בהיות המייפה כשיר וצלול. ייפוי הכוח מאפשר לפעול מטעמו של המייפה בנושאים, עניינים ומצבים מסוימים (שהדין מאפשר לייפות את כוחו של אדם אחר בנוגע אליהם).

בין היתר, ייפוי הכוח ניתן למיופה הכוח, כדי לבצע פעולות והחלטות שבמומחיות או למטרות נוחות, בשל מגבלותיו של מייפה הכוח לעשותן בעצמו (מגבלות מסיבות שונות).

מצב העלול להביא להפעלת ייפוי כוח מתמשך מאופיין בדרך כלל בהדרדרות מנטלית, הכרוכה בחוסר צלילות זמנית או קבוע, כתוצאה מתאונה פיזית, מחלה או מחלות זקנה

מתי עלול להתרחש מצב בו יופעל ייפוי כוח מתמשך?

מצב העלול להביא להפעלת ייפוי כוח מתמשך מאופיין בדרך כלל בהדרדרות מנטלית, הכרוכה בחוסר צלילות זמנית או קבוע, כתוצאה מתאונה פיזית, מחלה או מחלות זקנה (כגון: דמנציה - הכרוכה במוגבלות נפשית, העלולה לפגוע בכושר ההבנה והשיפוט של מייפה הכוח).

ייחודו של "ייפוי הכוח המתמשך" - בכך שהוא מאפשר לאדם צלול, בהחלטה וולונטרית ועצמאית, לקבוע מראש איך ייראו חייו בעתיד, כאשר מצבו המנטלי ידרדר

מה ההבדל בין ייפוי כוח מתמשך לבין ייפוי כוח אחר ("נוטריוני" או "כללי"). כיצד ניתן להבחין ביניהם?

עד לתיקון האחרון לחוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות, היו בתוקף ייפוי כוח בנושאים רכושיים ו/או מקצועיים; וגם ייפוי כוח טיפוליים-רפואיים (מול משרד הבריאות ובאישורו).

ייפוי כוח אלה כללו כתב שליחות למיופה הכוח, לפעול כשלוחו של מייפה הכוח, בעניינים הספציפיים הכלולים בהם (בעיקר משיקולי נוחות או ידע ומיומנות מקצועית; או לפי דרישת גורמים פיננסיים, כגון: בנקים או רשויות ציבוריות). תוקפם של ייפוי הכוח הותנה בכך שבשעת עריכת ייפוי הכוח - מייפה הכוח כשיר לפעול בענייניו והוא צלול בדעתו. אך אם אבד את צלילותו בזמן כלשהו לאחר מכן תוקפם פקע, ואז אין מיופה הכוח (הכללי או הנוטריוני) כשיר לעשות דבר ושליחותו בטלה.

ייחודו של "ייפוי הכוח המתמשך" - בכך שהוא מאפשר לאדם צלול, בהחלטה וולונטרית ועצמאית, לקבוע מראש איך ייראו חייו בעתיד, כאשר מצבו המנטלי יתדרדר (חוסר צלילות זמני או קבוע) ולנהל אותם באמצעות מיופה כוח, שכוחו והסמכתו יישארו בתוקף גם במצבים אלה.

יודגש: מדובר במצבים שעד כה הפקיעו את תוקפם של ייפוי הכוח ה"כללי" או ה"נוטריוני" ואת הסמכת מיופה הכוח להחליט ולפעול. מצבים אלה חייבו עד כה מינוי אפוסטרופוס לאותו אדם.

האפוסטרופוס הינו מינוי פורמלי רשמי ומפוקח ע"י הרגולטור (האפוסטרופוס הכללי). האפוסטרופוס מחויב להגיש דו"חות שנתיים מפורטים לאפוסטרופוס הכללי

מה היחס בין ייפוי כוח מתמשך לבין אפוסטרופסות?

אפוסטרופסות היא הליך שננקט בכפייה כלפי אדם שמצבו המנטלי התדרדר והופך ל"חסוי" - תחת אפוסטרופוס.

האפוטרופוס מתמנה לבקשת צד ג' (שלא ביוזמת החסוי), כדי לנהל את ענייני החסוי ולקבל החלטות במקומו. האפוטרופוס אמנם מחויב לשקול ולהחליט לפי "טובת החסוי", אך הוא אינו מחויב לשמוע את דעתו ועמדתו של החסוי, ביחס לעניינים שתחת טיפולו.

בנוסף לכך, האפוטרופוס הינו מינוי פורמלי רשמי ומפוקח ע"י הרגולטור (האפוטרופוס הכללי). האפוטרופוס מחויב להגיש דו"חות שנתיים מפורטים לאפוטרופוס הכללי. לשם כך, עליו להסתייע בדו"ר באנשי מקצוע (מדובר בעלות כספית בלתי מבוטלת).

ייפוי הכוח המתמשך בנוי על יחסי אמון וקירבה, בין מייפה הכוח למיופה הכוח, תוך שקיפות לסביבתו הקרובה של מייפה הכוח

מי יכול להתמנות כמיופה כוח מתמשך? מה לגבי שכרו?

ייפוי הכוח המתמשך בנוי על יחסי אמון וקירבה, בין מייפה הכוח למיופה הכוח, תוך שקיפות לסביבתו הקרובה של מייפה הכוח (בד"כ משפחה קרובה).

לכן, בדו"ר כ ממנים בן משפחה קרוב כמיופה כוח: בן זוג או צאצא (בן/בת או נכד/ה, לפי הנסיבות). אם אין למייפה הכוח בני משפחה או קרובים עליהם הוא סומך - הוא יכול למנות גופים או בעלי תפקיד מקצועי, העוסקים בכך ומיומנים בתחום.

מייפה הכוח אף יכול לקצוב להם (מראש ובהסכמה) שכר או החזר הוצאות, עבור כהונתם. כפועל יוצא מיחסי האמון, אסור שבין הממונה לממנה יהיו יחסי תלות כלכלית או יחסי דיור או כל סוג של אינטרס זר, העלול לפגוע באופן ניהול ענייני מייפה הכוח ע"י מיופה הכוח, כאשר ייפוי הכוח ייכנס לתוקף, נוכח מצבו של מייפה הכוח.

ניתן לתת למיופה הכוח הסמכה "פתוחה" לקבל בשמו של מייפה הכוח החלטות עתידיות, לפי שיקול דעתו של מיופה הכוח (במגבלות)

לגבי אילו עניינים רשאי מייפה הכוח לתת הוראות? כיצד?

מייפה הכוח יכול לתת ייפוי כוח מתמשך והוראות פרטניות למיופה הכוח - כיצד לנהוג לגבי כלל ענייניו: האישיים (כולל הרפואיים) והרכשיים (או רק לחלקם).

כל זאת - בהגבלות נקובות, שלא ניתן להתנות עליהן, כגון: המרת דת, פעולות מתוקף היות מייפה הכוח הורה או אפוטרופוס (למסירת ילד לאימוץ), השתתפות בבחירות, עריכת צוואה; ופעולות לפי חוק החולה הנוטה למות (המצריך הסכמה והרשאה ספציפית; ניתן במסגרת ייפוי כוח מול משרד הבריאות).

עניינים אישיים: מתייחס לרווחה האישית של האדם, צרכיו היומיומיים, מקום מגוריו, מנהגיו, בריאותו, ענייניו הגופניים, הנפשיים או החברתיים והמשפחתיים. תחת קטגוריה זו, נכנסים גם עניינים רפואיים.

עניינים רפואיים-טיפוליים: אילו טיפולים יקבל? איך? היכן?

ענייני רכוש: ניתן לתת למיזופה הכוח הסמכה "פתוחה" לקבל בשמו של מיזופה הכוח החלטות עתידיות, לפי שיקול דעתו של מיזופה הכוח (במגבלות שלהלן). ניתן גם לפרט מה רצונו של מיזופה הכוח, לגבי תוכן ההחלטות ו/או הפעולות.

קיימים עניינים שמייזופה הכוח חייב לשקול ולציין, אם רצונו שמייזופה הכוח יוסמך בנוגע אליהם (אם לא יעשה כך מראש, ברירת המחדל תהיה העדר סמכות).

להלן חלק מהעניינים המצריכים ציון מפורש מראש: מתן תרומות ומתנות, הלוואות, עסקאות גדולות ופעולות נוספות שהחוק מציין (בעצם קביעתן בחוק - יש הדרכה לנותן ייפוי הכוח: כיצד לשקול ולהחליט בעניינים ספציפיים אלה, בשעת מתן ייפוי הכוח, ע"י קביעת "הנחיות מקדימות").

אפשרות שינוי עניינים, הסמכות והוראות גם לאחר הפקדת ייפוי הכוח: ע"י הודעה לאפוסטרופוס הכללי, עד לשלב כניסתו לתוקף, באמצעות פעולת הודעה והצהרה של מיזופה הכוח.

מייזופה הכוח יערוך את מסמך ייפוי הכוח המתמשך בפני עורך דין, שעבר הכשרה של האפוסטרופוס הכללי

כיצד יש לערוך מסמך ייפוי כוח מתמשך?

מייזופה הכוח יערוך את מסמך ייפוי הכוח המתמשך בפני עורך דין, שעבר הכשרה של האפוסטרופוס הכללי. המסמך יכלול חתימות של הממנה (מייזופה הכוח), הממונה (מיזופה הכוח) ועורך הדין; ובנוסף, ייחתם אלקטרונית על ידי עורך הדין.

חובה להפקיד את ייפוי הכוח המתמשך אצל האפוסטרופוס הכללי (משרד המשפטים) - באמצעות הפקדה מקוונת, על ידי עו"ד בעל כרטיס חכם או באופן אישי על ידי הממנה.

טיפול האפוסטרופוס הכללי בבקשת ההפקדה יחל לאחר קבלת העותק המקורי. בסיום הטיפול בבקשה, תישלח הודעה לממנה עם העתק לעורך הדין - בדבר אישור ו/או דחייה של בקשת ההפקדה ומינוי המיזופה.

עקרונית, ייפוי הכוח המתמשך מצוי "בהקפאה", עד כניסתו לתוקף "מהותי" - כאשר נקבע בחוות דעת מומחה רפואי או פסיכיאטרי כי הממנה "אינו מבין בדבר"

מתי נכנס ייפוי הכוח המתמשך לתוקף והמיופה נכנס לתפקידו?

עקרונית, ייפוי הכוח המתמשך מצוי "בהקפאה", עד כניסתו לתוקף "מהותי" - כאשר נקבע בחוות דעת מומחה רפואי או פסיכיאטרי כי הממנה "אינו מבין בדבר".

המינוי יכנס לתוקף מעשי כשמיופה הכוח מוסר הודעה (פיזית) לאפוטרופוס הכללי בדבר כניסת ייפוי הכוח לתוקף, עקב קיום חוות הדעת הנ"ל - ומצרף אותה להודעתו הניתנת בתצהיר. בד"כ ניתן למיופה הכוח אישור על כהונתו "במקום" ואין צורך בתכתובת נוספת.

חריג - בענייני רכוש: אם מייפה הכוח קבע שבענייני רכוש יהיה תוקף מידי לייפוי הכוח המתמשך - אזי ייפוי הכוח יכנס לתוקף מידי. עם זאת, כל עוד מייפה הכוח צלול - יהיה תוקפו של ייפוי הכוח לענייני רכוש, לפי חוק השליחות בלבד (כולל סמכויות נרחבות!); ועדיין לא ייחשב יפוי כוח מתמשך (למרות שנערך והופקד ככזה).

אדם יכול להחליט לגבי מינוי מיופה כוח יחיד או מספר מיופי כוח (בדר"כ ילדיו) שיפעלו בו זמנית; ולהנחות אותם כיצד להחליט לפעול, מטעמו ועבורו

מתי מתבטל ייפוי הכוח מאליו?

אם לא בוצעו הפעולות הנ"ל - ייפוי כוח לא ייכנס לתוקף עד פטירת המייפה (ואז, עם הפטירה - יתבטל מאליו).

ביטול אפשרי גם בהתקיים תנאי - שהמייפה קבע מראש כי יגרום לביטול; או שהוא מודיע פורמלית למיופה הכוח כי הוא מבטל את ייפוי הכוח, טרם נכנס מיופה הכוח לתפקידו. ביטול אפשרי גם כשהמיופה מודיע כי אינו מעוניין לכהן בתפקידו (במצב כזה, קיימת אפשרות כי ימונה מיופה חליפי, ככל שנקבע כזה) או כאשר המיופה עצמו הפך לבלתי כשיר להבין ולהחליט.

האם מתמנה מיופה כוח אחד או מתמנים מספר מיופיי כוח? איך יפעלו? האם יפעלו במשותף?

אדם יכול להחליט לגבי מינוי מיופה כוח יחיד או מספר מיופי כוח (בדר"כ ילדיו) שיפעלו בו זמנית; ולהנחות אותם כיצד להחליט לפעול, מטעמו ועבורו - כולל במקרים בהם עולים חילוקי דעות. מייפה הכוח יכול להחליט האם יפעלו במשותף או בנפרד. כמו כן, ניתן להורות על מינוי מיופה כוח חליפי, אם מיופה הכוח הראשון לא ירצה או לא יוכל לפעול. מייפה הכוח גם רשאי לקבוע את היקף הסמכויות והאחריות של כל אחד ממיופיי הכוח.

מה היחס בין ייפוי כוח מתמשך לבין צוואה?

ייפוי כוח מתמשך איננו מחליף עריכת צוואה. יודגש כי עניינה של צוואה בהוראות ספציפיות לגבי הורשת נכסים, לאחר פטירתו של האדם (במקרה בו המוריש מעוניין כי הוראות "ברירת המחדל" של חוק הירושה לא יחולו, עליו לחבר צוואה).